

OVER DE GRENS

Vakblad over grensoverschrijdend werken en wonen

Dit artikel wordt u aangeboden door Over de Grens

Over de Grens is hét vakblad voor iedereen die op professioneel vlak te maken heeft met grensoverschrijdend ondernemen, werken en wonen. Met Over de Grens blijft u op de hoogte van ontwikkelingen en achtergronden op het gebied van sociale zekerheid, freelance werk, fiscaliteit, pensioen, arbeidsrecht en vermogen. Internationale aspecten worden vanuit meerdere invalshoeken en met een praktijkgerichte insteek behandeld.

Dit kunt u verwachten van Over de Grens:

- 10 keer per jaar het vakblad - digitaal en/of op papier
- maandelijkse nieuwsbrief met actuele ontwikkelingen
- toegang tot online database
- laatste vier vakbladen offline beschikbaar op tablet.

Kijk voor meer informatie of een (proef)abonnement op <https://www.futd.nl/vakblad/over-de-grens/abonneren/>

© 2020 Rendement Uitgeverij. Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag, noch geheel, noch gedeeltelijk, worden overgenomen en/of vermenigvuldigd zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, aanvaarden auteur(s), redacteur(en) en uitgever geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten en onvolkomenheden, noch voor de gevolgen hiervan.

Saskia Hemmes-Van der Kruk¹

De gevolgen van de Corona-maatregelen van thuiswerken in grensoverschrijdende situaties – update bilaterale afspraken

2020-0066

In Over de Grens nummer 4 schreef ik over de potentiële fiscale gevolgen van het plotseling moeten thuiswerken als gevolg van de Corona-maatregelen in grensoverschrijdende situaties. In dat artikel stond ik al kort stil bij de specifieke afspraken die in bilateraal verband gemaakt waren en in de maak zijn om de onbedoelde gevolgen zoveel mogelijk te beperken. In deze aflevering geef ik een update van de stand van zaken (per 25 mei 2020) met betrekking tot deze bilaterale afspraken.

Leidraad OESO

Op vrijdag 3 april 2020 bracht de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) een leidraad² uit aan de hand waarvan landen tot bilaterale afspraken zouden kunnen komen om te voorkomen dat de COVID-19-pandemie leidt tot mogelijke belastingkwesties in grensoverschrijdende situaties. De OESO is van mening dat de uitzonderlijke omstandigheden van de COVID-19-crisis vragen om een uitzonderlijk niveau van coördinatie en samenwerking tussen verschillende landen, met name op fiscaal gebied, om de mogelijk aanzienlijke nalevings- en administratieve kosten voor werknemers en werkgevers te verminderen. De OESO moedigt landen aan om samen te werken om de ongeplande belastingconsequenties en mogelijke nieuwe lasten als gevolg van de COVID-19-crisis te verlichten. In de leidraad worden ook een aantal landgebonden maatregelen aangehaald.

Let wel: de leidraad heeft niet dezelfde status als de diverse toelichtingen bij de OESO-Modelverdragen. Het is een aanbeveling en aanmoediging voor landen om unilateraal of in bilateraal verband afspraken te maken in lijn met deze leidraad. Mijns inziens geeft de leidraad wel enige houvast om in bepaalde situaties als hulpmiddel te dienen wanneer er géén lokale maatregelen zijn uitgevaardigd of wanneer er geen extra bilaterale afspraken zijn gemaakt.

De leidraad behandelt verschillende situaties, waaronder de bepaling van de fiscale woonplaats van een persoon die ongewild gestrand is in een land dat niet zijn woonland is en de fiscale behandeling van werknemers die tijdelijk geen werk hebben, in quarantaine in hun woonland zitten, maar wel doorbetaald worden door hun werkgever in het gastland. Verder behandelt de leidraad ook kwesties die van invloed zijn op de fiscale woonplaats van bedrijven, wanneer het management tijdelijk wordt uitgevoerd in een ander land vanwege de reis- en quarantainebeperkingen. Tenslotte geeft de leidraad suggesties voor de fiscale behandeling van grensoverschrijdend thuiswerken.

Hierna zal ik achtereenvolgens deze punten aanstippen en kort toelichten.

Vaste inrichting

Wanneer werknemers zijn verhuisd naar andere landen dan het land waar ze regelmatig werken en daar vanuit hun huis gaan werken tijdens de COVID-19-crisis, ontstaat de vraag of de werkgever een risico loopt dat er een vaste inrichting in dat andere land zal ontstaan. De leidraad vermeldt dat het onwaarschijnlijk is dat de COVID-19-crisis enige veranderingen in de wijze van het bepalen of er sprake is van een vaste inrichting met zich mee zal brengen. Een uitzonderlijke en tijdelijke verandering van de werklocatie van werknemers, mag op zichzelf geen vaste inrichting voor de werkgever opleveren en de tijdelijke mogelijkheid dat werk-

nemers vanuit huis contracten kunnen ondertekenen die hun werkgever binden, mag bijvoorbeeld ook geen verschil maken. Zo wordt nog een aantal andere voorbeelden genoemd, waarmee duidelijk is dat het standpunt van de OESO is dat de tijdelijke gevolgen die de COVID-19-crisis met zich meebrengt op zichzelf geen vaste inrichting mogen veroorzaken. De OESO moedigt landen aan om advies te geven over de toepassing van de nationale bepalingen inzake het ontstaan van een vaste inrichting en helderheid hierover te scheppen jegens de belastingbetaler.

Vestigingsplaats van een onderneming

De OESO acht het onwaarschijnlijk dat de COVID-19-crisis wijzigingen met zich mee zal brengen in met betrekking tot de vestigingsplaats van een onderneming in de zin van een belastingverdrag. Wanneer het management tijdelijk vanuit een ander land wordt gevoerd en dit het gevolg is van een buitengewone en tijdelijke situatie zoals de COVID-19-crisis, zou een dergelijke verandering van locatie geen verandering van vestigingsplaats tot gevolg mogen hebben.

Grensarbeiders

In situaties waarin overheden op een dusdanige wijze hebben ingegrepen dat zij werkgevers subsidiëren teneinde werknemers in dienst te houden tijdens de COVID-19-crisis, is de OESO van mening dat het loon, op basis van het OESO-commentaar op artikel 15, moet worden toegerekend aan de plaats waar de tewerkstelling voorheen werd uitgeoefend. In het geval van grensarbeiders, zou dit dus het land zijn waar de werknemer werkte voordat de COVID-19-crisis uitbrak.

Woonplaats

De OESO is van mening dat het onwaarschijnlijk is dat de COVID-19-crisis de woonplaats in de zin van de diverse belastingverdragen op enige wijze zal beïnvloeden. Dit, omdat een heel aantal landen reeds richtlijnen hebben uitgebracht waarin aangegeven wordt hoe in deze situaties zal worden gehandeld. In het algemeen wordt het onbedoelde verblijf in een land vanwege de COVID-19-crisis genegeerd, of op zijn minst als tijdelijk geacht.

Bilaterale afspraken

Diverse landen hebben de problematiek (h)erkend die ik in het vorige artikel aan het licht heb gebracht en kondigden al snel aan in bilaterale verhoudingen met aanvullende regelgeving gekomen. Tot op heden heeft Nederland met haar buurlanden Duitsland en België concrete afspraken gemaakt. In het vorige artikel heb ik reeds de inhoud van de afspraken tussen Nederland en Duitsland³ uitgelicht.

Ook Nederland en België hebben in de tussentijd een overeenkomst gesloten over de fiscale gevolgen voor grensarbeiders die als gevolg van de coronacrisis verplicht thuiswerken⁴. De overeenkomst is van toepassing van 11 maart 2020 tot 31 mei 2020 en kan, indien nodig, worden verlengd. Samenvattend is in de overeenkomst tussen Nederland en België het volgende bepaald:

1. Thuiswerkdagen van grensarbeiders worden geacht te zijn doorgebracht in het land waar de grensarbeider de dienstbetrekking zou hebben uitgeoefend zonder de maatregelen ter bestrijding van de COVID-19-pandemie. De fictie geldt niet voor grensarbeiders die, overeenkomstig hun arbeidsovereenkomst, over het algemeen hun dienstbetrekking vanuit huis uitoefenen en niet voor werkdagen die de grensarbeider, los van deze maatregelen, in een derde land zou hebben doorgebracht. Het salaris dat genoten wordt met betrekking tot de dagen die thuiswerkend werden doorgebracht moet wel daadwerkelijk worden belast door het land waar de grensarbeider de dienstbetrekking zou hebben uitgeoefend zonder de coronamaatregelen en de grensarbeider gaat hiermee ook akkoord. Grensarbeiders die hiervan gebruikmaken zijn verplicht deze dagen bij te houden door middel van een schriftelijke bevestiging van de werkgever welk deel van de thuiswerkdagen vanwege de coronamaatregelen thuiswerkend werd doorgebracht.
2. Voor artikel 15 van het Verdrag wordt hetzelfde werkpatroon toegepast als wanneer de werknemer wel zou hebben gewerkt als:
 - a. de werknemer een of meer dagen die normaal werkdagen zouden zijn, thuisblijft zonder te werken; en

- b. de werknemer nog steeds salaris ontvangt van de werkgever al dan niet met ondersteuning via de Nederlandse 'Noodmaatregel Overbrugging voor Werkgelegenheid'.

Werkloosheidsuitkeringen die inwoners van Nederland ontvangen die normaliter in België werken en die als gevolg van coronacrisismaatregelen niet kunnen werken, mogen worden belast in de staat waar de genoten beloningen voor de daadwerkelijk vervulde dienstbetrekking mogen worden belast. Het gebruikelijke werkpatroon vóór de coronacrisis is hiervoor dus van belang.

Het onderdeel wat betreft de thuiswerkdagen blijft van toepassing gedurende het tijdvak van 11 maart tot 31 mei 2020. Vanaf 31 mei wordt de toepassing van deze overeenkomst verlengd tot het einde van de volgende kalendermaand indien beide bevoegde autoriteiten dit schriftelijk over-

eenkomen ten minste één week voor de aanvang van de betreffende volgende kalendermaand.

Tot slot

Diverse landen hebben reeds bilaterale afspraken gemaakt en unilaterale maatregelen aangekondigd. Zo heeft België afspraken gemaakt met haar buurlanden Frankrijk en Luxemburg en heeft Duitsland afspraken gemaakt met Luxemburg en Oostenrijk. Gezien de huidige stand van zaken zullen de bilaterale afspraken ongetwijfeld verlengd gaan worden en zullen er naar verwachting nog meer bilaterale afspraken gemaakt worden.

Noten

1. Mr. S. Hemmes-van der Kruk werkt bij SAS for Expats/HBK Belastingadviseurs.
2. OECD SECRETARIAT ANALYSIS OF TAX TREATIES AND THE IMPACT OF THE COVID-19 CRISIS
3. Staatscourant 2020, nr. 21381.
4. Staatscourant van 8 mei 2020, nr. 25956; zie ook Fida 20203310 en FutD 2020-1596.